

עיונים בתקומת ישראל

סדרת נושא

כרך עשירי

גְּלוּיּוֹת יִשְׂרָאֵלִיּוֹת

מולדת וגלות בשיח הישראלי

עופר שיף
אורנה מילר
אבנר בן-עמוס, אבי בראלי, ג'ק וורטהיימר,
חנן חבר, אסתר מאיר-גליצנשטיין,
משה צוקרמן, קימי קפלן, דניס שרביט
פנחס גינוסר

עורך:
עורכת משנה:
מערכת הכרך:
מייסד ועורך ראשון:

המערכת: מכון בן-גוריון לחקר ישראל והציונות, מדרשת בן-גוריון, ת"ד 257, מיקוד 8499000
טל: 08-6596940, פקס: 08-6596939, דואר אלקטרוני: omiller@bgu.ac.il
כתובתנו באינטרנט: <http://www.bgu.ac.il/iyunim>

עיונים בתקומת ישראל

סדרת נושא

כרך עשירי

גְּלוּיּוֹת יִשְׂרָאֵלִיּוֹת מולדת וגלות בשיח הישראלי

עורך

עופר שיף

מכון בן-גוריון

לחקר ישראל והציונות • קריית שדה בוקר

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

תשע"ה - 2015

עריכת לשון: הרצליה אפרתי, מירי ארד, קארין בוכוולד, קרן גליקליך, רות דלויה, אילנה דנון, נורית ולק, מיכל זילברמן, מאיה לוי, יהודית לינצ'סקי-צור, הדר פרי, ענת ריינר
הגהה: רות דלויה, מיכל זילברמן
עריכת תקצירים: עדנה אוקסמן

ריכוז עריכה: הדס בלום
הבאה לדפוס: סמדר רוטמן
עיצוב העטיפה: שרה לוי
עיצוב ועימוד: שרה לוי

תוכן המאמרים באחריות המחברים

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר - כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמוציא לאור.

ISBN 978-965-510-110-2

תשע"ה © 2015

כל הזכויות שמורות
למכון בן-גוריון לחקר ישראל והציונות
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
קריית שדה בוקר

נדפס בארט פלוס, ירושלים

תוכן העניינים

7	עופר שיף מבוא
	גלות ותפוצה ביישוב ובחברה בישראל
	דליה מנור
13	עם הפנים לתפוצות: השיח היהודי באמנות ארץ ישראל בשנות השלושים של המאה ה־20
	חנן חבר
52	בין ספרות של שבט לספרות של עם: אשר ברש והספרות העברית בין גולה למולדת
	מיכל חכם
83	הבית שבגולה והגולה שבבית: ייצוגים של הבית הגלותי בשיח הדומסטיות הציוני
	עידו בסוק
122	'אאמינה גם בעתיד': התקבלותו ודחייתו של שאול טשרניחובסקי בהקשר לשיח הציוני על 'גלות' ו'מולדת'
	ניסים ליאון
153	מבני עקיבא ל'מניין הצעירים': הלאמת המסורת האשכנזית בקהילת המתפללים הציונית־דתית
	יגאל שוורץ
177	האשכנזים - המרכז נגד המזרח: הזמנה לדיון מנטאלי-סגנוני בספרות העברית החדשה
	אבנר בן־עמוס
196	מי הוא זה שהלך בשדות? בחיפוש אחר הצבר האמתי
	שלילות הגלות בציונות ובחברה בישראל
	חיים גנז
204	גלות ותפוצה: שתי ציוניות

232	משה צוקרמן היבטים של שלילת הגלות
240	יהודה שנהב הנכבה והמלנכוליה היהודית-ערבית
252	בתיא שמעוני החזון הגליצוני והיהודי החדש-ישן: גלות וריבונות ביצירתו של יוסי אבני-לוי
280	אליעזר דון-יחיא יהדות, ציונות וגלות: תמורות בתפיסת הגלות בהגות הציונית ובחברה הישראלית
319	עמיחי רדזינר ציון במשפט תפודה: על גאולת המשפט וגאולה באמצעות המשפט בהגותו המשפטית של שבתי בן דב
356	שלי שנהב-בילר בית (ה)תפוצות - בית גולה: פואטיקה ופוליטיקה של זיכרון בבית התפוצות
375	אלון גן הדיאלקטיקה של הדמוניזציה בשיח הזהות הישראלי
i	תקצירים